

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№488

[населено място], 23.06.2020г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Четвърто гражданско отделение, в закрито заседание на осми юни, две хиляди и двадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БОЙКА СТОИЛОВА

ЧЛЕНОВЕ: ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ

ЕРИК ВАСИЛЕВ

като изслуша докладваното от съдия Ерик Василев гр.д. №401 по описа за 2020 година, за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по чл.288 ГПК.

Образувано по касационна жалба от Й.Т.М. и А.Д.М., двамата чрез адвокат Й.К. от АК-С., срещу решение №1429/14.06.2019г. по в.гр.д. №2852/2018г. на Апелативен съд С., с което се потвърждава решение №1842 от 23.03.2018г. по гр.д. №5307/2015г. на Софийски градски съд, с което са уважени предявените от Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество /сега КПКОНПИ/ искове с правно основание чл.74 ЗОПДНПИ /отм./ за отнемане в полза на държавата на имущество на обща стойност 219 161,19 лева.

Касационната жалба съдържа доводи за недопустимост на решението поради допуснати процесуална нарушения и неспазване на предвидения срок за извършване на проверката по чл.27, ал.1 ЗОПДНПИ, твърдения за нарушение на материалния закон и допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Отделно се поддържа, че въззивният съд се е произнесъл по въпроси, които се свеждат до задължението на съда да следи служебно за редовността и допустимостта на образуваното производство, във връзка с предпоставките за съществуване правото на иск по чл.74 ЗОПДНПИ /отм./, в хипотезите на чл.280, ал.1, т.1 и 3 ГПК.

С определение №108/14.05.2020г., настоящият състав на Върховния касационен съд, Четвърто гражданско отделение е постановил спиране на производството по ч.гр.д. №401/2020г. до произнасянето по тълкувателно дело №1/2018г. на Общо събрание на Гражданската колегия на Върховния касационен съд по въпроса „Какво е правното значение на изтичането на срока за проверка по чл.15 ал.2 ЗОПДИППД (отм.), съответно по чл.27 ал.1 и 2 ЗОДНПИ (отм.) и чл.112 ал.1 и 2 ЗПКОНПИ, за възникването надлежното упражняване и съществуването на правото на иск и на материалното право на държавата за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност и на незаконно придобито имущество“. С решение №1/2018 от 04.06.2020г. по тълкувателното дело, се приема, че изтичането на срока за проверка по чл.15 ал.2 ЗОПДИППД (отм.), съответно по чл.27 ал.1 и 2 ЗОДНПИ (отм.) и чл.112 ал.1 и 2 ЗПКОНПИ, не е процесуална пречка за надлежното

упражняване и съществуването на правото на иск и на материалното право на държавата за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност и на незаконно придобито имущество, т.е. предвиденият в чл.15 ал.2 ЗОПДИПД (отм.), съответно по чл.27, ал.1 и 2 ЗОДНПИ (отм.) и чл.112, ал.1 и 2 ЗПКОНПИ срок за извършване на проверки и събиране на доказателства за установяване на произхода и местонахождението на имущество, за което има данни, че е придобито пряко или косвено от престъпна дейност е инструктивен, и е допустимо образуване на производство по чл.28 ЗОПДИПД /отм./, чл.74 ЗОДНПИ /отм./ и чл.153 ЗПКОНПИ след изтичане на този срок.

С оглед отговора на правния въпрос за допустимостта на производството по чл.74 ЗОДНПИ /отм./, настоящият състав на Върховния касационен съд намира, че даденото разрешение от въззивния съд в обжалваното определение не противоречи на практиката на ВКС, формирана с цитираното ТР №1/2018 от 04.06.2020г. по тълк.дело №1/2018г. на ОСГК, поради което направеното възражение за недопустимост на иска поради изтичане срока за проверката е несъстоятелно.

При преценка на основанията за допускане на касационно обжалване по чл.280, ал.1 и 2 ГПК, настоящият състав на Върховния касационен съд намира, че не следва да се допусне касационно обжалване, тъй като въпросът „длъжен ли е съдът да следи служебно при проверка за допустимост на иска и при констатиране на допуснати нарушения на императивна материално правна норма, визирана в чл.25, ал.1 от ЗОДНПИ – липса на уведомление от прокурора, да остави ИМ с правно основание чл.74, ал.1 и 2 от ЗОДНПИ без движение и да даде срок за отстраняване на недостатъците, съгласно чл.129, ал.1 от ГПК“, не обуславя изхода на делото и правните изводи на съда, който приема, че допустимостта на производството по чл.74 ЗОДНПИ /отм./ се обосновава по отношение на лица, за които е било установено, че са извършили някое от престъпленията в чл.22 от същия закон (както в случая - чл.22, ал.1, т.23 ЗОДНПИ, за което е уведомена ТД на КОНПИ с писмо изх. №471/12 от 03.04.2013г. на Специализирана прокуратура). Допустимостта на предявения иск се обуславя от наличието на положителните и липсата на отрицателните процесуални предпоставки за съществуване и упражняване правото на иск. Неспазването на формата на уведомяване от прокуратурата до ТД на КОНПИ не засяга допустимостта на производството по чл.74 ЗОДНПИ /отм./ след като има уведомление с информацията по чл.25, ал.2 и проверяваното лице е обвинено за престъпление в обхвата на чл.22, ал.1 ЗОДНПИ /отм./. Отделно от това, въззивният съд е съобразил практиката на Върховния касационен съд - напр. определение №52/10.02.2016г. по ч.гр.д. №492/2016г., с което се приема, че съдът проверява служебно редовността на исковата молба и когато нейното съдържание не отговаря на изискванията на закона, исковата молба се оставя без движение с указания до страната да отстрани допуснатите в нея нередовности, като при неизпълнение на указанията в дадения срок, исковата молба заедно с приложенията се връща на ищеца, а производството се прекратява (чл.129, ал.3 ГПК).

С исковата молба на ищеца се определят рамките, в които съдът дължи произнасяне, като израз на диспозитивното начало в гражданския процес, поради което в обстоятелствената част на исковата молба следва да бъдат изложени всички обстоятелства, въз основа на които ищецът търси защита

на свои лични и имуществени права по конкретното дело. В решение №97 от 18.05.2018г. по гр.д. №3224/2017г. на ВКС, IV г.о., е изяснено, че нарушенията на правото на защита в хода на административното производство са без значение за легитимацията на Комисията да предяви исковите по реда на чл.74, ал.1 и 2 ЗОПДНПИ (отм.) (от гледна точка на възникването и надлежното упражняване на правото на иск, в качеството ѝ на процесуален субституент на титуляря на правото на отнемане – държавата). Със същото решение се приема, че в ЗОПДНПИ (отм.) не са уредени изрично особени изисквания към съдържанието на исковата молба, с която се предявява иска за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество, но в чл.77, ал.4 е уредено изрично кои доказателства представя Комисията, което означава, че обстоятелствата, за доказването на които се представят тези доказателства трябва да бъдат посочени в основанията на исковата молба: обстоятелствата във връзка с надлежното сезиране на Комисията и актът на директора на съответната териториална дирекция за образуване на производството за установяване на незаконно придобито имущество (т.2); видът и стойността на придобитото през изследвания период имущество (т.1); обстоятелствата, от които произтича твърдяното наличие на значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице (т.3), в т.ч. наличието на тежести и обезпечения върху имуществото, освен наложените по този закон (т.6); както и обстоятелствата, че третите лица са знаели или са могли да предполагат, че имуществото е незаконно придобито (т.4), също и другите обстоятелства, които имат значение за изясняване произхода на имуществото и начина на придобиването му (т.5).

Когато при изпълнение на служебните си задължения по чл.269, изр.1 ГПК въззивният съд констатира, че исковата молба не съдържа ясно и точно изложение на обстоятелствата, на които се основава предявения иск или неясноти или противоречия с предявения петитум, той оставя исковата молба без движение и дава указанията на ищеца: в какво се състои нередовността и как може да бъде отстранена в едноседмичен срок от връчването на указанията. Ако констатираните нередовности бъдат отстранени надлежно, производството по делото продължава, като поправената искова молба се връчва на ответника, който може да подаде отговор в съответния (в случая – едномесечен) срок. Ако някоя от констатираните нередовности не бъде надлежно отстранена, въззивният съд обезсилва първоинстанционното решение и прекратява производството по предявения иск. В конкретния случай, обаче, въззивният съд е приел, че са налице всички предпоставки за решаването на правния спор – Й.Т.М. е бил привлечен като обвиняем в извършването на престъпление в приложното поле на чл.22 ЗОПДНПИ (отм.), поради което е извършена проверка на неговите и на съпругата му А.Д.М. доходи и притежавано имущество в периода 12.04.2003г. до 12.04.2013г., установено е „значително несъответствие“ на придобитото имущество, извън доказаните нетни доходи, по смисъла на §1, т.7 от ДР на ЗОПДНПИ (отм.), което обосновава не само допустимостта, но и основателността на исковите по чл.74 ЗОПДНПИ (отм.).

След като съществуващата съдебна практика е уеднаквена и липсват аргументи да бъде изменена или да бъде създадена нова съдебна практика по тълкуването и прилагането на конкретни разпоредби на закона във връзка с редовността на исковата молба, вкл. в производството по ЗОПДНПИ (отм.), не може да се приеме, че поставеният въпрос „задължение на съда ли е при

проверка на редовността на исковата молба и при констатиране на дореснати нарушения на императивни правни норми по чл.77, ал.4, т.1, и т.3 от ЗОПДНПИ – непредставяне на доказателства за вида и стойността на придобитото през проверявания период имущество; и наличието на значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице, обуславящи правото на предявяване на Иск с правно основание чл.74, ал.1 и 2 от ЗОПДНПИ, да остави ИМ без движение и да даде срок за отстраняване на недостатъците, съгласно чл.129, ал.1 от ГПК“,“ е от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото. При твърдения, че правната уредба е непълна или противоречива и липсва съдебна практика по определен въпрос, също е необходимо да се изложат аргументи в какво се състои непълнотата, неяснотата или противоречието на правните норми, чието тълкуване се иска. В случая, няма доводи в този смисъл, поради което не е налице допълнителното основание по чл.280, ал.1, т.3 ГПК.

Воден от изложеното, Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И:

ВЪЗОБНОВЯВА производството по гр.д. №401/2020г. на Върховния касационен съд, Четвърто гражданско отделение.

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на решение №1429/14.06.2019г. по в.гр.д. №2852/2018г. на Апелативен съд София.

Определението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.